ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՑԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը արգիլուած չէ, ամբողջ 17րդ չրջանի (901 հոկտ.—902 յուլիս) բաժնորդագինն է 20 ֆր. կանխիկ կարելի է նաև բաժնորդագրուիլ քանի ամսի համար որ ուզուի, ամեն մէկ ամսականը 2 ֆր. հաշուելով և 1902 յուլիս ամսէն անդին չանցնելու պայմանով։

Նամակ և ծրարպէտք է ղրկել հետեւեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, Rédacteur du journal *Arménia*. MARSEILLE (France)։

ԺԷ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 24

1902 ՄԱՐՏ 12

1902 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 27 (Հ. Տ.)

ԶՈՐԵԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՒՅՔԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, երթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ ամբողջ միայն կը հրատարակէ իրեն ղրկուած գրութիւնները։ Ղրկուածը չէ վերադարձուիր և հրատարակուած ձեռագիրները։

Մանուկ-ցանկեր կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով Մանուկեան 1 միջակերը 1 սանտիմ կարժէ. 1 գլխագիրը 2 սանտիմ.

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction : Rue Beaumont, 9.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գիր եւ Գործ. — Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովի նոյ. 4ի նիստի ընդարձակ տեղեկագրութիւնը. — Երիտասարդ Թիւրքերի համաժողովը. — Թղթակցութիւն Բարիզեն. — Հայեր ի Թիւրքիա. — Եգիպտոսի առաջնորդը. — Տ. Մաղաքիա Եպ. Տէրունեան. — Տեղական. — Ղեւոնդեանց տօնի հանդիսը Թափայիլեան վարժարանին մէջ. — Վիքթոր Հիւգոյի հարիւրամեակը. — Նոր հրատարակութիւններ. — Թիւրքիահն լուրեր. — Լուրտ Մէքիւնէն գերի բռնուած. — Արտասահմանի լուրեր. — Մանուկ-ցուցմունք։

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԴ

Կը յիշեցունենք մեր հին բաժնորդներուն որ Արմենիահ 16րդ չրջանին համար իրենց վճարած բաժնորդագինը լրացած է արդէն 1901 նոյ. վերջը և 1901 դեկտեմբերէն սկսած կը պարտին վճարել ներկայ 17րդ չրջանին համար 16 ֆր. միայն։

Ուստի կը խնդրենք որ անոնք որոնք վճարած չեն դեռ ներկայ 17րդ չրջանի բաժնորդագինը, փութան անմիջապէս ղրկել մեզ որով թէ՛ մեր հաշուեսեարակներէն մէջ դեռ բաց մնացած իրենց մի քանի ֆրանգի հաշիւը փակուած և թէ՛ մեր գործի աշխատութիւն մը տրուած կըլլի որովհետև թերթին հրատարակելու և ղրկուելու ծախքերը կանխիկ կը վճարուին, թերթն ստացողները կըբնան դէթ այսչափը տեսնել իրենց աշքով որ թերթը չկրնար իրենց ձեռք հասնիլ, առանց 5 սանտիմոց փոստի նիշ մը կանխաւ վրան փակցուած լինելու։

Փափաքելի է որ այս մի քանի տողեր անմիջական արդիւնք ունենան և չպարտաւորուինք ամեն ուշացող բաժնորդներուն նամակներ գրելով իրենց պարտաւորութիւն յիշեցունելու որովհետև այդ մեզ ոչ միայն բոստի աւելորդ ծախք մը, այլ և ժամանակի մեծ կորուստ կը պատճառէ որմէ արդէն չատ չունինք։

ԳԻՐ ԵՒ ԳՈՐԾ

Պէտք է յաճախ վերադառնալ այս խնդրին չուրջը։ Պէտք է կրկնել թէ ամեն գրել գիտցող՝ ժողովրդի առաջնորդ, մէնաւոր մը չէ անպատճառ։ Այդպէսով կարելի է թերևս յուսալ — չատ յոռետես չըլլալու համար — թէ պիտի դադրի այսօրուան արտասահմանի հրապարակին ահռելի խժդուքը և ազգային հարցը պիտի միայ միայն անոնց ձեռքը որոնք անոր ըմբռնումը ունենալով՝ պիտի տան անոր հարկաւոր և օգտակար մղումը։

Անբնական չէր որ ազգի մը մէջ որուն — Յահմանադրութեան ջնջումէն իվեր մանաւանդ — հանրային մտահոգութիւններուն իր լրագրութիւնն էր միակ քիչ կամ չատ արտայայտիչ, անբնական չէր որ գիրը ամեն բան նկատուէր և անոր զօրութեամբ մինչև Ցեղափոխութիւններ յարուցուելու եղուէր։ Ինչ որ նուազ ընդունելի է այսօր՝ երէկուան տխուր փորձառութենէն ետքը տակաւին չըրունակող — ու բազմապատկուած — պղտոր խօսքի հեղեղն է, պղտորող մտնաւորապէս միամիտ ու ազէտ ժողովրդային դասակարգի մը հոգին, երկիրէն դուրս և անոր մէջը։ Հասնողը հրապարակագիրը է այսօր։ Գրածը որ ուրիշ սեռի մէջ թերևս տգանդ ունէր և այն որ չունենալ դատապարտուած է — այս վերջինները կազմելով մեծամասնութիւնը —, մէկ մէկ ներքամիտ քաղաքագէտները դարձած են հիմա, ինչ որ կը բացատրուի դարձեալ և յառաջ կուգայ արտասահմանի մէջ այսօր զուտ գրական գործունէութեան մը բացարձակ անկարելիութենէն։ Պիտի առարկէք հարկաւ թէ կրնային լռել, կրնային ուրիշ որևէ բան մը ընել՝ ինչպէս այնչափ ուրիշներ։ Չէք գիտեր սակայն թէ գրականութիւնը հիւանդութիւն մըն է որուն ծանրն ալ կայ, թեթևն ալ, ինչ որ խորապէս ցաւալի է՝ այն տեսակ մը խնամութիւնն է որ կայ անոր և քաղաքականութեան մէջ, բայց մինչդեռ ուրիշ տեղ կը գրեն քաղաքագէտները, մեր մէջ կը քաղաքանեն՝ որովհետև գրող են։

Այս ճշմարիտ դոհուբոհին, ա՛լ իրար չհասկնալու հասած այս պոռչտուքին մէջ մխիթարական ու կազդուրիչ պիտի ըլար ատեն ատեն յիշեցնել ժողովուրդին անոնք որոնք իր ծոցէն ելած, իր ցաւերուն տեղեակ, զինքը մօտէն՝ մինչև իր հեռաւոր գաւառնե. րուն խորը տեսած ու սորված, նպատակի մը համար միայն կամաւոր տարագրութիւն մը վաղուց աչք առնելով, եկած են ազատ հողի մը վրայ անբաւարար միջոցներով լսել տալ իրենց համոզումի հաստատ ձայնը։ Անոնց գրուածքներուն մէջ մի՛ փընտռէք յղկուած նախադասութիւններ, նկարագեղ դարձուածներ որ ուրիշ տեղ կը վխտան։ Ոճը թերևս պարզէն աւ պարզ է երբեմն, բայց ինչպէ՛ս այդ մերկութեան ներքև կը զգասրի համոզումը որ երէկուընէ չէ և որ ինքզինքին սիրտ տալու համար պէտք չունի, իրարմէ աւելի «ազդող» ածականի ու մակբայի անվերջ չարքերուն փոխառութեան։ Բայց ո՞րն է այն ընթերցողը որ յոգնութիւնը յանձն պիտի առնէ կենալու կարդացածին վրայ, փնտռելով համոզելու անոր տրամաբանականութեանը տարբերու ամբողջ գործունէութեան մը հետ և զանազանելու անոնցմէ որոնք ուղղութիւն և սկզբունք կը փոխեն չապիկի պէս, օրուան... տաքին համեմատ։

Գերագոյն ճգնաժամ մը անցնելու վրայ ենք, «ճգնաժամ» որ վերջին տարիները աչքն ու ձախէն անհաչիւ յեղյեղուելուն պատճառաւ՝ այլ ևս չատ հետաքրքրող չունի. չէ՞ որ կապրինք միշտ ճգնաժամը սակայն կայ հայութեան համար, երկու հետաքրքրական հոսանքներու մէջտեղ ուր թաւալած է ազգային ոգին այսօր — Ցեղափոխական գաղափարին անկման, և վաղը, այսօր, այս ժամուն Ցեղափոխութեան յատագովութեանը մէջ։ Երկու կողմէն կուգեն դիտմամբ անտեսել այն կռուանը որ միակ ապահովն է այսօրուան ճգնաժամին մէջէն յաղթօրէն բայց վստահօրէն դուրս ելլելու։ Ցեղափոխութի՞ւն. — այո՛, բայց ոչ ձեր ուզածին, հետաքրքնել ուզածին պէս մէկ օրէն միւսը, իբրև հրաշք մը։ Այն ատե՛ն միայն երբ անիկա կարելի է ու արդիւնաւոր։ Արդիւնաւոր է նայն իսկ այսօր քանի որ անոր գաղափարը, անոր պատրաստութիւնը մեզի պիտի ներշնչեն Ցուսահատութեան ու Շուարումին դիմադրելու ուժը։ Ու ասիկա բառ մը չէ՛, բառ մը պէտք չէ ըլլայ զոր կըսեն ու կը մոռնան։ Քանի տարիներ առաջ սկսուած գործ մը պէտք է այսօր համախմբել իր չուրջ բանական թիւ մը զօրեղ ու համոզուած կամքերու որոնք իրենց կարգին հետզհետէ աւելի ընդարձակ սահմանի մը մէջ գործելով յառաջ բերեն միակ կարելի ու բաղձացուած Միութիւնը։ Ամենէն «համարձակ»ներն անգամ չպիտի յանդգնին այս թերթին դէմ հանելու ամբաստանութիւնը «յեղափոխական դիմակ»ի, «ժողովրդին աչքը մանկլու ջանք»ի և այլ այս տեսակ քէնոտ դպրոցականի քրթմնջիւններու։ Ընդհակառակը, ամենատարրական պարկեշտութիւն մը պիտի բաւէ իրենց հաստատելու թէ եթէ յեղափոխութեան գաղափարը հայութեան մէկ մեծ մասին մտքին մէջ հասաւ այն անկումին ուր կը գտնուի այսօր՝ անսահման անդարմանելի ջնասներէն ետք որոնք գործուեցան անոր անունով՝ պատճառը պարզապէս խոհեմութեան խօսքին չանսալն ու անխոտորվանելի նպատակներով իրերուն տրբուած գահավէժ մղումը եղաւ անհաչիւ ու փառատենչ յեղափոխականներուն կողմէն։ Հիմա, պէտք է սկիզբէն սկսիլ դարձեալ. քսան տարուան պատրաստութեան, մշակութեան չրջան մըն է որուն հունձքէն կը զրկուինք։ Հիմա, ամենուրեք ուր Հայրուս խմբուածներ կան, ուր բարի կամքեր իրար կուգան նայուածքնուն մէջ սրտառուչ հարցականներով — և դեռ չատեր կան անոնցմէ —, փոխանակ վատնելու իրենց կորովը ու դրամը աչքն ու ձախէն ամենէն բարձր պոռացողին ձեռքին մէջ, թող ամբարեն զանոնք, թող պատրաստուին ու պատրաստեն իրենց չուրջը — մարդ, միտք ու դրամ — որպէսզի երբոր հնչէ մաքառումին ու փրկութեան գերագոյն ժամը՝ կազմ ու արժանի ըլլան անոր։

Վ. Տ.

ՖՐԱՆՍԱՅ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻ ՆՈՅ. 4Ի ՆՕՏԻ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսեւրիւրբ միջադէպի եւ Հայերի մասին

(Շար. 22րդ բուհն)

Այժմ Ժողովի կարծիքը կը հարցնեմ Տ. Սէմպաթ օրակարգին նախակարգութիւն տալու մասին։

Քուէարկութիւն ընելու ինդիր

Ծանօթ ընթերց Տ. Մեսրոպ վարդապետ Հասկի՝ 217
Թեր 227
Իր ֆոտոգրաֆիական նկարները 230
Հայոց գրականութեան 239

Տ. Ղևոնդ Ալիշան, Հայոց հին դրամներ, Վենետիկ, 1893, 8°, էջ 10 + 1 աղ. — Տպագրուած է Ալիշանի «Հայապատում» գործին մէջ։

զիրենք հանդարտ թողուն՝ իրենց ըմպելիները խաղաղ սրտով և յամր չարժուածքով կոնծելու։

Երկրորդ զարմանալի կէտը այն է թէ կառավարութիւն մը ի՞նչպէս կը զիջանի պաշտօններ յանձնել այդ երիտասարդներուն որոց կրթութեան մակարդակն աւելի քան ողբալի է, որոց խելքը բան մը չկարեր, որոնք տարրական կրթութենէ իսկ — բացառութիւն չատ քիչ կայ — զուրկ են, որոց համար համալսարանն ու դպրոցը... սրճարանն է։

Բայց այդ պարոնները իրենց far nienteի կեանքը պիտի թողուն ու երթա՞ն. սա դէս խնդիր է։

Տնօրէն Est-Ouestի
Միւիք Ս. Դաւիթ Բէկ

ՀԱՑԵՐ Ի ԹԻՒՐՔԻԱ

Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան արդիւնքը և ներկայ վիճակը պաշտօնագրով մը հաղորդելով Ս. Պատրիարքը Սամսոնի առաջնորդ Տ. Յակոբ Աչոտ Եպ.ին, իմացուցեր է որ խառն ժողովը նոր ընտրութիւն մը կատարել տալու համար որոշեր է Պատրիարքարանի կողմէն Կիլիկիա ղրկուելիք պատուիրակութեան պաշտօնն իրեն յանձնել. բայց այս մասին պէտք եղած պաշտօնական գործողութիւնները կատարելէ առաջ, հարկ համարած է հեռագրով իր հաւանութիւն ստանալ։

Տ. Յակոբ Աչոտ Եպ., որ իր հիւանդութենէ ապաքինած է այժմ, հեռագրեր է թէ կընդունի իրեն յանձնարարուած պաշտօնը։

— Կիլիկիոյ կաթողիկոսական տեղապահ Իւէքմէզեան Տ. Կիրակոս Եպ. ասկէ առաջ ղրած էր Պատրիարքարան թէ քանի որ Տ. Գէորգ Եպիսկ. երեցեան, քուէներու մեծագոյն առաւելութեամբ ընտրուածը, հրաժարած է կաթողիկոսական պաշտօնն ընդունելէ, երկրորդ ընտրելն որ է Տ. Յակոբ Եպ. Խապայեան, կաթողիկոս լինի։ Ազգ. կեդր. վարչութեան խառն ժողովը նկատեր է թէ այս կերպով կաթողիկոսական ընտրութեան գործողութիւն մը անսովոր և անդէպ է և հետևապէս հարկ համարեր է չուտով նոր ընտրութիւն կատարել տալ ստորագրեալ պատուիրակութեան պաշտօնավարութեան ատեն։

— Ս. Պատրիարքին կողմէն փոխանորդ Սրբազանը Տ. Եղիկիէլ Ծ. վ.ի հետ ռումանական դեսպանատունն երթալով յաւակցութիւն յայտնած է ռումանական դեսպան Տ. Կիքաի մահին համար։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Եգիպտոսի առաջնորդ Գեր. Տ. Յովսէփ Եպ. Այվազեան որի մահը մեր հիւանդ լինելը հրատարակած էինք, գոհութեամբ կիմանանք այժմ որ վտանգն անցուցած է։

Տ. ՄԱՂԱԿԻԱ ԵՊ. ՏԷՐՈՒՆԵԱՆ

Պարսկաստանի և Հնդկաստանի նախորդ առաջնորդ (Ամերիկաի հայ գաղութի նախկին հոգևոր հովիւ) Գեր. Տ. Մաղաքիա Եպ. Տէրունեան Տփղիսէն Բաթում անցեր և անկէ Եգիպտոս ուղևորեր է, իր անձնական տկարութիւն դարմանելու համար։

ՏԵՂԱԿԱՆ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ նահատակութեան 1451րդ տարեդարձին առթով հանդէս մը կատարուեցաւ անցած հինգշաբթի (փետր. 21/6 մարտ) երեկոյ, «Պալոն Բէն»ի մէջ։ Հանդէսը մասնաւոր հանգամանք մ'ունէր և հրաւիրուածները միայն մուտք ունէին հոն։ Նաւագածութիւններ, երգեր, մենախօսութիւն ու ատենախօսութիւններ եղան որոնցմէ մին միայն հայերէն լեզուով։ Այնուհետև պարահանդէս մ'եղաւ ուր օտարազգի օրիորդներ ալ հրաւիրուած էին որոնք մեծամասնութիւն կը կազմէին։ արդէն ինչպէս յայտնի է, տեղիս հայ գաղութը չատ փոքրաթիւ է։ Այսու ամենայնիւ, աւելորդ չենք համարիր ըսել թէ 16 տարի առաջ, երբ սկսուեցաւ վարդանանց հանդէս կատարուիլ Մարսէյլի մէջ, և այնուհետև ալ չատ տարիներ, վարդանանց հանդէսը զուտ ազգային հանգամանք մ'ունենալով աւելի ոգևորութիւն կը պատճառէր տեղիս հայերին մէջ քան թէ այժմ պարահանդէսի մը վերածուելով և այդպէս մասնաւոր չրջանակի մը մէջ սահմանափակուելով։

— Մարսէյլի հայ գաղութը Ընդհանուր ժողովի հրաւիրուած էր անցած ուրբաթ օր։ Օրակարգի խնդիրներն էին Եւրոպաի Առաջնորդ Գերիւթիւեան Գէորգ եպիսկոպոսին տեղիս հայ գաղութի տաներէց քահանայութեան առժամանակեայ պաշտօնավարութենէն հրաժարականը ինչպէս նաև մատուռի հոգաբարձութեան և Ընդհ. ժողովի դիւանին, որոնց պաշտօնավարութեան պայմանաժամները լրացած են, նորոգ ընտրութիւնները։

Մեծամասնութիւն չգոյանալով, այդ խնդիրներուն լուծումը յետաձգուեցաւ յաջորդ նիստի մը։

— Մարսէյլի օսմ. ընդհ. հիւպատոսը փոխուելով, իրեն տեղ նշանակուած է Բ. Դրան թարգմանութեան դիւանի անդամներէն յունազգի Արիս. Թիտի էֆէնտին։

ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ ՏՕՆԻ ՀԱՆԴԷՍԸ
ՌԱՓԱՑԷԼԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Վենետկի «Բազմավէպ»ին մէջ կը կարդանք.

Ղևոնդեանց նահատակութեան տարեկան տօնախմբութեան օրը, ի յիշատակ Հօր Ալիշանի գրական գործունէութեան, տեղւոյս Ռափայէլեան վարժարանին մէջ հանդէս մը տրուեցաւ. ներկայ էին Ս. Ղազարու ամբողջ վանականք և քաղքէն նշանաւոր անձինք և ընտանիք։ Երկար ու համառօտ ներբողեան ճառերէ և բանաստեղծութիւններէ զատ, վարժարանի մեծարգոյ տեսուչ Հ. Մինաս վ. Նուրիխան իտալերէն լեզուով օտարաց ծանօթացուց զՀայր Ալիշան, դրուատեց անոր բանաստեղծական և գրական անդուզական գործը։

Մինոյն օրը վարժարանի փոքրիկ թատերաբեմին վրայ աշակերտները ներկայացուցին «Բուչիկ»ներէն առնուած Թէոդոր Սալհունիի վէպի ողբերգութիւնը։

ՎԻՔԹՕՐ ԻՒԿՕԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

Վիքթօր Իւկօի ծննդեան հարիւրամեակը ոչ միայն Բարիզի և Ֆրանսայի գլխաւոր քաղաքներին մէջ հանդիսաւոր կերպով տօնուեցաւ փետր. 26ին, այլ և զանազան երկիրներէ եկած լուրերը կիմացունեն որ ուրիշ ազգեր ալ (մասնաւորապէս Իտալիա և Պալքանեան ազգերը) տօնած են այդ համաչխարհական հանճարը որ «ճառագայթեց ամբողջ դարի մը վրայ և որ իրաւունք բողոքը կը ներկայացուներ ուժին դէմ», ինչպէս ըսաւ Ֆրանսայի երեսփ. ժողովի ատենապետը Տ. Տէշանէլ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետևեալները.

ԱՐՏԷՄԻՍ 20րդ դարու հայ կանանց օրգան, ընտանեկան և գրական ամսահանդէսի առաջին թիւը որ սկսած է հրատարակուիլ Եգիպտոսի մէջ։ Արտէմիսը հայ կանանց իրաւունքներին պաշտպան պիտի հանդիսանայ, հայկական ընտանեկան միջավայրի պահանջներին համեմատ, առանց ծայրայեղութիւններուն դիմելու։ Բաւական է իրեն յանձնարարականն ըսել թէ «Դրախտի ընտանիք»ի հեղինակը, Վ.Հ. Մկրտիչ կաթողիկոս, յատկապէս քաջալերած է այս ընտանեկան ամսաթերթի հրատարակութիւնը, 25 օրինակ իր տրամադրութեան տակ ընդունելով, հարկ համարուած տեղերը բաշխելու համար։ Այս առաջին թիւ որ ստացած ենք, կը յուսադրէ թէ Օր. Մառի գեղեցիկ հրատարակած թերթը կարևոր դիրք մը պիտի ստանայ արտասահմանի հայ մամուլին մէջ։ Մեր կարծիքով, եթէ առողջապահութեան, առտնին տնտեսութեան և մանուկներու ֆիզիկական ու բարոյական կրթութեան վերաբերեալ յօդուածներ ալ բաւական տեղ գտնեն Արտէմիսի մէջ, հայ ընտանիքներու մէջ իր տարածումն աւելի օգտակար կը դառնայ։

Որչափ մեզ յայտնի է, Թիւրքիայի հայուհիներէն Օրթագիւղի օրիորդ մը միայն ձեռնարկած էր առաջին անգամ լինելով պարբերական թերթ մը հրատարակել կիպառ անուն. բայց կիպառը երկար կեանք չունեցաւ երբ խմբագրութեան զբաղումներուն հետ մայրական զբաղումներն ալ ծանրացան անոր խմբագրուհիին վրայ քանի որ իրեն աչքատակից կիներ և օրիորդներ կը պակսէին դեռ այն ժամանակ և հայ ընդհանրութիւնն ալ «լուսաւորեալ, խաւարեալ»ի (Ազգ. Սահմանադրութեան) վէճերով գրէթէ բոլորովին զբաղուած էր այդ միջոցին։ Մեծ յոյս ունինք թէ կիպառէն յետոյ Արտէմիսի յարատևութիւնը պիտի ապացուցանէ որ հայ իգական ուժը կէս դարի մօտիկ ժամանակամիջոցի մը մէջ բաւական յառաջդիմութիւն ունեցած է և 20րդ դարին մէջ կարող է իրեն յատուկ նշանաւոր օրգան մ'ունենալ։

Արտէմիսի տարեկան բաժնորդագինն է 12 Ֆրանգ։ Հասցէն՝

Rédaction de la Revue des Femmes Arméniennes ARTÉMIS
Poste restante
(Egypte) CAIRE

ԹԻՒՐՔԻԱԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ.պոլսէն կը հաղորդեն թէ Ափրիկեան. Տրիպոլսի խնդիրը չատ կը զբաղեցունէ պաշտօնական անձերի ուշադրութիւնը։ Թիւրք թերթերը կիմացունեն թէ ժամանդակ զօրագունդեր կազմուած են և խօսք կայ թէ զօրք պիտի ղրկուի Տրիպոլիս։

— Ամերիկացի միսիոնարուհի Օր. Սթոն որ արձակուած էր, Կ. պոլսի ամերիկեան դեսպանատան թարգմանին հետ մէկտեղ Սալոնիկէն Կ.պոլիս եկած է մարտ 2ին։

— Մէջքէի ուխտաւորներին մէջ քոլէրա սկսեր է տարածուիլ։ Հարիւրներով զոհ կերթան համաճարակին։

— Կ.պոլսի ֆրանսական փոստատան մօտերն ոստիկանութեան պաշտօնեաներ տեղաւորուելով, մարտ 5ին (Ն.Տ.) ձերբակալեր են բոլոր գրասենեակներուն ծառայողներն որոնք նամակ կամ լրագիր առած դուրս կելնէին փոստատունէն. զանոնք տարեր են Բէրայի պահականոցը ուր գրաքննութենէ մը յետոյ վերստին իրենց յանձնուեր են լրագիրները, ի բաց առեալ Բարիզի «Թան» լրագիրը։

Նոյն օրէն սկսած, մաքսատան հետ ալ գործ ունեցողներին աւելի նեղութիւններ կուտան և չատ մը վաճառականներ համար մեկնատեղի վկայագիրը (certificat d'origine) պահանջելով և բծախնդրութիւններով չափազանց ձանձրութիւններ կը պատճառեն։

— Քանղըրիէն (Քասդամունի նահանգին մէջ) եկած հեռագիրը մը կիմացունէ որ սոսկալի երկրաշարժ մը եղեր է հոն։ 3000 տուն կործանուեր են։ 2 քրիստոնեայ և 2 մահմետական մեռեր են փլատակներին տակ. 100է աւելի վիրաւորուածներ կան։ Քանղըրիի քաղաքը 20.000ի չափ բնակիչ ունի։

— Կ.պոլսէն կը հեռագրեն մարտ 10ին թէ կայսերազն Լուիթֆուլհ և Սապահէտտին իշխանները, Միտհաթ փաշազատէ Հայտար պէյը, Զէքի գնդապետը և Ջմիռնի նահանգին քաղաքական վարիչ Ապտուրրահման պէյը, որոնք Ֆրանսա կը գտնուին հիմա, իբացակայութեան դատապարտուեցան մշտնջենաւոր բերդարգելութեան։

Աւելորդ է ըսել թէ այդ դատավճիռ ծնած ատեն մեռած տառ մ'է արդէն քանի որ Ֆրանսաի և Կ.պոլսի միջև ահագին Միջերկրական ծով մը կայ որմէ չկրնար դատավճիռն անցնիլ և մինչև հոս գալ։

— Կ.պոլսի լրագիրները կը գրեն թէ սուլթանը իրատէ մը հաներ է Զելթունի մէջ պահականոց մը չինելու համար որին 22.000 ղրչ. չինութեան ծախք յատկացուեր է։

ԼՈՐՏ ՄԷԹԻԷՆ ԳԵՐԻ ԲՌՆՈՒԱԾ

Մինչ Անգլիացիները կը յուսային չուտով նեղը ձգած գերի բռնել զօրավար Գօթան և փութացուներ Հարաւ-Ափրիկեան պատերազմի վախճանը, ահա հեռագիրը մարտ 10ին,

Նոյն իսկ Լորտ Քիչնէրի ստորագրութեամբ, Անգլիացիներէն Ծանր պարտութեան լուր մը կը բերէ։

1500ի չափ Պօէրներ, հրամատար Տըլարէյի առաջնորդութեամբ, յարձակեր են Լորտ Մէթիւէնի զօրագունդին վրայ, զանոնք ցիր և ցան ըրեր, իրենց հրամատար լորտ Մէթիւէնն ազդըլն վիրաւորելով մի քանի սպայներէ հետ մէկտեղ գերի բռներ և 4 թնդանօթ ու մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք ձեռք անցուցեր են։

Այդպիսի պարտութիւն մը, որչափ ալ անակնկալ և նշանաւոր լինի, ի հարկէ չվհատեցուներ անգլիական մեծ ազգը. բայց կը քաջալերէ Պօէրներն իրենց խիզախ ընթացքի մէջ, կռիւը տակաւին երկար ժամանակ անյուսահատ շարունակելու համար, մինչև որ փոքր ի շատէ գոհացում տրուի իրենց։

Իրաւ որ ընդհանուր աշխարհի հիացման ու գովասանքին արժանի են անվեհեր քաջութիւնը, ռազմագիտական հնարիմացութիւնը և իր անկախութեան անյուսահատ սէրը ափ մը ժողովուրդի որ մեր 5 միլիոն հայերիս կէսին կէսին կէսին կէսին չափ հազիւ թէ կայ։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Ալմանիայի կայսրին եղբայր Հայնրիխ իշխանը որ Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգներուն զանազան քաղաքները կայցելէ այժմ, սեծ պատիւներով ընդունելութիւն կը գտնէ թէ՛ պաշտօնական չրջաններէն և թէ՛ ժողովրդէն։ Պէտք չէ մոռնալ որ ալմանական գաղթականութիւնն ստուար թիւ մը կը կազմէ Ամերիկայի մէջ։

— Պէկրատէն կիմացուներն որ Սերպիոյ պահին թեկնածու Գարաեորկևիչի ազգականներէն Ալավանտիչ մարտ 5ի առաւօտ չորեքշաբթի Շապացեկու սերպ զօրապետի համազգեստով և ոստիկանդինուորների պահականոցն երթալով ճառախօսեց իբրև զօրապետ մը։ Զօրքերի հրամատարը նիքոլիչ վրայ հասնելով պատնէշ անկէ որ իր սիվ լինելը և ի՞նչ իրաւասութիւն ունենալը հաստատէ։ Ալավանդիչ զէնք պարպեց նիքոլիչի վրայ և թեթևապես վիրաւորեց զայն որ փոխադարձապէս կրակ ըրաւ Ալավանդիչի վրայ և տեղնուտեղը սպաննեց զայն։ Ալավանդիչի ընկերները ձերբակալուեցան և անոր բնակարանի մէջ խուզարկութիւն կատարուելով, յայտարարութիւն մը պատրաստուած գտնուեցաւ որով Ալավանդիչ կինք Սերպիոյ գիկտատոր պիտի հրատարակէր։ Ուրիշներէ տուներն ալ խուզարկութիւններ լինելով թուղթեր գտնուեցան որոնք կը հաստատէին դաւադրութեան մը գոյութիւնը։ Մի քանի բարձր պաշտօնատարներ ձերբակալուած են։

ԿԱՐԵԻՈՐ ԱԶԴ

Ով որ կը փափաքի սեննկին գեղեցիկ և արժանավայել զարդ մ'ապահովել, թող բարեհաճի դրկել մեր հաստիքին 2.50 ֆր., 1 բրլ. կամ 50 սէնթ, փոխարէն՝ ապահովագրեալ ծրարով, կընդունի Հայոց սիրելի Նահապետի Հ. ԱԼԻՇԱՆի մեծադիր լուսատիպ պատկերն, յատուկ խնամքով տպուած 50×65 հարիւրամետր մեծութեամբ, փայլուն և ստուար թուղթի վրայ։ Դործակալաց և մեծաքանակ գնողաց իւրաքանչիւր 10 օրինակաց վրայ 1 օրինակ ձրի կը ղրկուի։

Դրամը կանխիկ։ Հասցէ՝

Simon Nahabed & Cie
S. Giov. Grisostomo 5715
(Italie) VENISE

Ծանօթ. Ը փութանք յայտնելու ազնիւ ազգայնոց որ ի մօտոյ պիտի հրատարակենք նաև մեծադիր լուսատիպ, առանձնակարգ և ամենահետաքրքրական պատկեր մը որ կը ներկայացնէ հռչակաւոր ազգային գործիչներու ժողով մը։

Նոյն պատկերին լուսատիպ քարտերն ևս կը պատրաստենք։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ՕՐԲԱԶԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Տաճկական բռնութեան նահատակ եղող Խորէն Նարպէյ-Լուսինեան Օրբազանի պատկերը ընտիր Թղթի վրայ տպուած կը ծախուի Արմէնիահ խմբագրատունը։ Գինն է 65 սանթիմ, փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԴԱՆՁԱՆԱԿ ԱՐՄԷՆԻԱ ԼՐԱԳՐԻՆ

Արմէնիահ չրջանի սկզբէն (օգոստոս) բահնորդ եղած լինել և կանոնին համեմատ իրենց բաժնորդագին 20 ֆրանգը կանխիկ վճարել փափագողներին մի դիւրութիւն տուած լինելու համար, ահա մենք ծախու հանած ենք «Խնայողական գանձանակ ԱՐՄԷՆԻԱ լրագրի»։

Ամեն անգամ երբ մարդ դիւրութիւն ունենայ արծաթ 50 սանթիմնոց մը (10 սէնթ ամերիկեան = 50 սթօ. թինքա պուլկարական = 50 պանի ռումանական և այլն) մէկ կողմ դնելու, կը ձգէ այդ խնայողական գանձանակի մէջ, ուր ձգուածը ա՛լ անկարելի է որ դուրս հանուի մինչեւ որ Արմէնիահի բաժնորդագին 20 ֆրանգը (40 հատ 50 սանթիմնոց) մէջը լեցուելով չամբողջանայ։ Այդ ժամանակ միայն կրնայ պարպուիլ, տակի կողմէն կափարիչը դարձնելով. և պարպուելէն յետոյ նորէն կրնայ գոցուիլ 20 ֆրանգի մի նոր խնայողութիւն ալ գոյացնելու համար։

Գանձանակը դիւրատար փոքրիկ բան մ'է որ մինչեւ իսկ գրպանի մէջ կրնայ պահուիլ եթէ ուզուի։ Վրան չինուած կայ նաեւ քանակչափ մը որ գանձանակին մէջ ձգուած դրամները 5 ֆրանգի հասածին պէս, կը սկսի այնուհետեւ ցոյց տալ թէ մէջի ռումարը ո՞րչափի հասած է։

«Խնայողական գանձանակ»ի գինն է 2 ֆրանգ։ Այդ գումար մեզ վճարողին կը ղրկենք գանձանակին հետ մէկտեղ մի ստացագիր որի վրայ նշանակուած կը լինի գնողի անունն ու հասցէն։ *Եթէ Մխիթարեան Անձը*, առանց ուշանալու ժամանակին բաժնորդ դրուելով Արմէնիահ լրագրի տարեշրջանի սկզբէն (օգոստոս ամիս), 18 ֆրանգի հետ մէկտեղ յիշեալ ստացագիրը վերադարձնէ Արմէնիահի խմբագրութեան, ամբողջ մէկ շրջանի բաժնորդագին 20 ֆրանգը վճարած կը համարուի, որով «Խնայողական գանձանակ»ը ձրի կը մնայ իրեն։

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Արմէնիահի խմբագրատան մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը որոնց առջեւ նշանակուած գիներին մէջ հաշուուած է նաև ղրկելու փոստի ծախքը։

Ծրարները ապահովագրուած (recommandé-registered) ստանալ ուզողները պէտք է որ ամեն մէկ ծրարի (մինչեւ 2 քիլօ) համար 25 սանթիմ ապահովագրութեան ծախքը վճարեն։

Արմէնիահի խմբագրատան մէջ ծախու գտնուած գիրքերի մանրամասն ցուցակը հրատարակուած է Արմէնիահի 14րդ չրջանի 77, 78, 79, 80 և 81 թիւերին մէջ։

Այդ թիւերէն յատկապէս առելի տպած լինելով, պատրաստ ենք ձրիաբար ղրկել անոնց որոնք կը փափաքին մեր գրացուցակները ունենալ, եթէ գոնէ 50 սանթիմ ղրկելով գիրք ուզեն մեզմէ նախապէս. այդ ուզուած գրքի ծրարին մէջ դրուելով կը ղրկուին գրացուցակներն ալ։

Ամեն երկրի փոստերը, քանի՛ սանթիմի համար ալ լինի, մանուածը փոստ կուտան մեզ վճարուելու համար Մարսէյլի մէջ։

Առձեռն ամերիկեան ՌԱՌԱՐԱՆ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԷ ՀԱՑԵՐԷՆ. Աչխատասիրեց Պետրոս Ռ. Թորոսեան։ Կը պարունակէ աւելի քան 25,000 բառեր։ Նիւ Եորք. Էլիաս Խալաֆ և ընկ. 1899։

Կարելի է ստանալ Արմէնիահի խմբագրատունէն 8 ֆրանգով Մարսէյլի մէջ. իսկ Մարսէյլէն դուրս ղրկուելու համար, փոստի ծախքովը մէկտեղ կարժէ 8 ֆր. և 80 սանթիմ. փոստին արձանագրել տրուած (registered) ղրկուելով 9 ֆրանգ։

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐԸ

(Կ. ՊՕԼՍՈՑ ՀԱՑՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՒՆՈՒԱՑ ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱԶԳԱՅԱՐՈՒԹ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը ներկայացունէ ընտանեկան տխուր պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ անբարոյական մի հայր իւր տպական. ուած վարքուբարքով որչա՛փ չարիքներու պատճառ դարձած է և վերջէ վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով սպաննուած և անհետացած է աշխարհէ։ Գինն 1 ֆրանգ։

ԺՔ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՆՄՈՇՆԵՐ

Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ
ԳՐԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՈՏԱՆԱՒՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայրենասիրական ստանաւորներէ մի քանին ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իբրեւ նմոյշներ զանազան քաղաքներէ մէջ և զանազան տպաւորութիւններու տակ իւրաքանչիւրին գրած ոտանաւորներին որոնք ժամանակին հրատարակուած չլինելով կորսուած են այժմ։ Այն մի քանի ոտանաւորներ որոնք իբրեւ նմոյշ ամփոփուած են այս տետրակի մէջ, ցիր և ցան կը գտնուին Կ. Պոլիս ապագրուած ազգային երգարաններէն մէջ՝ որոց վերատին տպագրութիւնն վաղուց արդէն արգիլուած է, և Ամերիկա լրագիրներուն մէջ։ Նմոյշներէն մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տրուած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորներ ի՛նչ տպաւորութիւններու տակ ներշն. չուելով գրուած են։ Գինն 15 սանթիմ։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերէն վրայ մանաւանդ զգալ կը լինի Պարսկաստանի Հայերին համար որոնց կը ղրկուի փակագծի մէջ նշանակուած գիներուն։

Ա. ՀԱՑ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻ ՄԸ (Սպառած)
Բ. ՀԱՑ ԳԻՒՂԱՑԻ »
Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱՑԷԼԻ »
Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՑ ԵՒ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՂԱՐ ԱՊՍՏԱՄԲԱՑՑԱՑ (Սպառած)
Ե. ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐԸ.—(Հայաստանցիներուն պանդխտութեան տխուր հետեւանքներուն սէկ փոքրիկ պատկերը կը ներկայացունէ վիպական կերպով։) Գինն (90 սնթմ.) 1 ֆրանգ 20 սնթմ.
Զ. ԳԱՄԱՌ ԿԱԹԻՈՑ — ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այբուբենաց աւարտելուց (Սպառած)
Է. ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆՔԸ ՏԱՃԿԱՀԱՑԱՍՏԱՆՈՒՄ. (Սպառած)
Ը. ԹԻՒՐՔԻԱՅ ՀԱՑԵՐՆ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԴՐԱՑԻՆԵՐ (Թիւրքիոյ Հայերուն և իրենց դրացի ազգերի վրայ վիճակագրական և ցեղաբանական ամփոփ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ։ Թիւրքահայաստանի մէջ բնակող այլ և այլ ազգերէ բնակիչներէ թուին բազդատական մէկ ցուցակն այ կցուած է տետրակին վերջը։) Գին 50 սանթիմ (35 սանթիմ)։
Թ. «ԱՐՄԷՆԻԱ»Ի ՅՈՒՇԱՐԱՐ (Արմենիայի տարեշրջանի թիւերը այժմ բոլորովին սպառած և միեւնոյն ժամանակ շատերի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ շրջանի էջ Մ. Խորթուգալեանի գրած առաջնորդողներէն գէթ 30ի չափ ամփոփուած են Յուլիսի մէջ որ ուրիշ ամսուան դիրքով 124 երեսներէ կը բաղկանայ)։ (1 ֆրանք)։ 1 ֆր. 40 սանթիմ
Ժ. ՎՐԷԺ (Պուլկարիոյ մէջ Թիւրքերէ արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Պուլկարներն ի՛նչպիսի միջոցներ գիժած են իրենց վրէժ լուծելու համար)։ (15 սնթմ) ,20 սնթմ.
ԺԱ. ԹՈՄԱՍ ՐՈՑԱՐԻՈ (Յունաստանի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Յոյներն ի՛նչպիսի միջոցներ գիժած են իրենց վրէժ լուծելու համար), (0,15սանթիմ) 20 սանթիմ։

ՅՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՑԼ
Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեան
Le Gérant : François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie du Midi